

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งถือว่าเป็นก้าวที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะในการสร้างคนให้มีคุณภาพเราจะใช้เครื่องจักรกลหรือเทคโนโลยีอื่นใดมาพัฒนาขั้นย่อมสำเร็จได้ยากหากปราศจากการให้การศึกษา สิ่งที่จะนำและกำกับให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิผลได้ดีที่สุดคือ หลักสูตร ดังเช่น ธำรง บัวศรี (2504 : หน้าคำนำ) ได้กล่าวไว้ว่า "หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนมีความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาอย่างไร สิ่งต่าง ๆ ที่ประมวลในหลักสูตรเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางที่จะช่วยให้ทราบว่าการศึกษาที่จัดให้เด็กนั้นเน้นหนักไปทางใด มีผลต่อตัวเด็กและสังคมมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการจัดการศึกษาให้ได้ผลดีต้องอาศัยหลักสูตรเป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน" สมิตร์ คุณานุการ (2520 : 5) กล่าวไว้ว่า "การให้การศึกษาแก่เยาวชนทั้งประเทศจำเป็นต้องใช้หลักสูตรหลายหลักสูตร เช่น หลักสูตรในระดับประถมศึกษา หลักสูตรในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น หลักสูตรแต่ละระดับนี้สนองความต้องการของกลุ่มเยาวชนที่มีสภาพทางจิตใจร่างกายมีความสามารถในการเรียนรู้และมีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างกันออกไป"

คณะผู้วิจัย กรมการฝึกหัดครู (2524 : 1) เสนอแนะว่า หลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางของการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามจัดสรรประสบการณ์ทั้งหมดตามที่หลักสูตรกำหนดให้แก่ผู้เรียนอันได้แก่ เยาวชนหรือพลเมืองในชาติ เพื่อให้เยาวชนหรือพลเมืองของชาติได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของการจัดการศึกษาชาติ

หลักสูตรจึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อให้โรงเรียนใช้ทั่วประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่งโรงเรียนที่ราชอาณาจักจะต้องใช้หลักสูตรแบบเดียวกันโดยตลอด แต่คณะผู้จัดทำหลักสูตรกลางหรือหลักสูตรแม่บทได้วางแผนทางเอาไว้ว่า เพื่อความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ให้มีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาวะของท้องถิ่นในแต่ละระดับตามความสนใจของผู้เรียน และความเหมาะสมของพื้นที่ดังปรากฏในคำสั่งให้ใช้หลักสูตร มุทศักราช 2503 ตอนหนึ่งดังนี้ "ในส่วนภูมิภาคให้เจ้าหน้าที่การศึกษาแต่ละภาคการศึกษาจัดทำประมวลการสอนขึ้นเพื่อ

ขยายหลักสูตรออกเป็นรายละเอียดที่เหมาะสมแก่ความต้องการของท้องถิ่น" (หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503) กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ขยายแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดย กาญจนา คุมากรักษ์ (2527 : 327) กล่าวว่า "กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นในการปรับเนื้อหาสาระของหลักสูตรในบางส่วนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรในระดับนี้คือ เขตการศึกษา จังหวัด และโรงเรียน"

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 12) เป็นผู้ที่กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นคือการนำหลักสูตรระดับชาติมาพิจารณาวิเคราะห์เพื่อการปรับเนื้อหาสาระบางอย่างให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับท้องถิ่นและมีจุดมุ่งหมายข้อดีของหลักสูตรที่เป็นความต้องการและจำเป็นเร่งด่วนของท้องถิ่น

ลีปพนนท์ เกตุทัต (2518 : 103-106) ได้เสนอว่า การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร (ประมวลการสอน) และการจัดแบบเรียนประกอบการสอนให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำโดยความร่วมมือของสำนักงานการศึกษา เขตควรวัดตั้งหน่วยงานพัฒนาหลักสูตรขึ้นมา โดยถือหลักการกระจายอำนาจความรับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างให้ท้องถิ่นมีกำลังคน กำลังความรู้ที่จะตัดสินใจทางวิชาการ ได้รับข้อเท็จจริงมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นภาระอันหนักยิ่งของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ครูในฐานะผู้ใช้หลักสูตร นับว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น บันลือ นฤเกษมวัน (2524 : 154) กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ใช้หลักสูตร หลักสูตรจะสร้างหรือพัฒนามาดีอย่างไรต้องอาศัยผลแห่งการสอนซึ่งมีหลักสูตรเป็นแนวทางในการดำเนินการเป็นสิ่งสำคัญ ฉะนั้นผลดีของหลักสูตรจึงขึ้นอยู่กับความสนใจในการปรับปรุงวิธีสอนเป็นอันมาก ไม่เช่นนั้นหลักสูตรดีก็จะหมดความหมายไป ด้วยจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ครูผู้สอนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรขึ้นลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

สัจจ อุตสาหกรรม (2527 : 308-309) กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้เข้ากับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่น มีวิธีดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ 1. การปรับหลักสูตรกลางให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น 2. การสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมสร้างหลักสูตรกลาง การปรับหลักสูตรกลางให้เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้ในประเทศไทยเป็นหลักหลักสูตรที่วางขึ้นในส่วนกลางและได้ใช้หลักสูตรเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ประชากรทั่วประเทศมีมาตรฐานขั้นต่ำทางการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน การพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้กว้างขวางในระดับ

ประเทศ เช่นนี้จะมีเนื้อหาสาระซึ่งอาจจะสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ในสภาพการณ์เช่นนี้ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจึงจะมีความเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตรกลางให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่นโดยตรง

แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนี้หน่วยงานทางการศึกษาแต่ละระดับจะเข้ามามีบทบาทแตกต่างกัน โดยหลักสูตรประถมศึกษา (2521 : ทำคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ) ได้ระบุแนวทางปฏิบัติไว้ว่า ให้กรมวิชาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยจัดทำแผนการสอนและสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของประเทศ และให้สำนักงานศึกษาธิการเขตดำเนินการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตร แผนการสอน สื่อการเรียนต่าง ๆ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้ด้วยความเห็นชอบของกรมวิชาการ สำหรับระดับโรงเรียนประถมศึกษาถ้ามีความประสงค์จะสละวิชาใดแตกต่างไปจากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ให้ขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521 หน้า 4 ระบุถึงการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นว่า การจัดหมวดประเภทวิชาให้เรียนกันให้จัดได้ยืดหยุ่นตามพัฒนาการของเด็กและความเหมาะสมของท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ หลักสูตรนี้จึงจัดเป็นสามช่วง ช่วงละ 2 ปี คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งเนื้อหาอันอาจจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คือวิถีดำเนินการ พัฒนาหลักสูตร ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางในการพัฒนาเอาไว้ แต่สภาพทางเมืองปัจจุบันก่อให้เกิดความสับสนและคับข้องใจอยู่มาก เพราะจะปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอว่าคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กรมวิชาการกำหนด มูลเหตุของปัญหาอาจเป็นเพราะว่าครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรดีพอ อีกทั้งขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นต้น สัจด์ อูทรานนท์ (2527 : 315) กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนมากยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดีพอ การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นงานใหม่สำหรับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และไม่สามารถดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพได้ ด้วยหลักการ แนวทาง และสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของครูต่อการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรกลางให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นของจังหวัดขอนแก่น โดยมีเหตุผลในการเลือกเฉพาะจังหวัดขอนแก่นดังนี้

จังหวัดขอนแก่นในสภาพปัจจุบันมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและให้สอดคล้องกับสภาพสังคมท้องถิ่น เพราะจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการพัฒนาของ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานของรัฐซึ่งจะเห็นได้จากมีหน่วยงานที่สำคัญ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานการท่องเที่ยมแห่งประเทศไทยสาขาขอนแก่น และสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานของภาคเอกชนดำเนินการอีก เช่น คณะกรรมการภาครัฐบาล และเอกชน (กรอ.) ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หอการค้าจังหวัดขอนแก่น โรงเรียนชั้นนำและสถานบริการต่าง ๆ

นอกจากนี้จังหวัดขอนแก่นมีทรัพยากรและหน่วยงานสนับสนุนอาชีพธุรกิจในพื้นที่ เช่น เชื้อนอุปรัตน์ แหล่งก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมการทอผ้าไหม ศูนย์กลางธุรกิจด้านการค้าข้าวปอ และมันสำปะหลัง เป็นต้น

การจัดการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น มีระบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องกันตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ และระดับอุดมศึกษา จังหวัดขอนแก่นได้พัฒนาการศึกษาที่เป็นการศึกษาเน้นเรื่อง พัฒนาศักยภาพการศึกษาในระดับดีเด่น เช่น การทดลองสอนภาษาอังกฤษตามสมรรถภาพของผู้เรียน (Individualized instruction) ของมหาวิทยาลัยมหิดล การพัฒนาระบบโรงเรียนสาธิตของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ในขณะเดียวกันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 มีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตจังหวัดโดยจัดทำนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาในจังหวัด เสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดซึ่งมีจำนวน 15 คน มีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตจังหวัดที่จะพิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงาน และแผนพัฒนาการประถมศึกษาของจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อีกทั้งยังมีอำนาจหน้าที่ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยไมขัดหรือแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 92-93) มีโครงการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในการดำเนินงาน ดังกล่าว การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นก็เป็นหนึ่งในโครงการที่อ้างถึง และถือได้ว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่จะพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

เมื่อสภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดขอนแก่นเป็นเช่นนี้ ข้อมเอื้ออำนวยต่อการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ประกอบกับยังไม่มีผู้วิจัยเรื่องนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เฉพาะจังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับการปรับหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาในการปรับหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การปรับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไปสู่ท้องถิ่นในการวิจัยนี้ หมายถึง การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น
2. การปรับหลักสูตรและปัญหาที่เกิดจากการปรับหลักสูตร จะศึกษาโดยยึดขอบเขตดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
- 2.2 การพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ได้แก่
 - 2.2.1 คู่มือครู
 - 2.2.2 แผนการสอน
 - 2.2.3 กำหนดการสอน
 - 2.2.4 ตารางสอน
 - 2.2.5 สื่อการเรียนต่าง ๆ
- 2.3 การดำเนินงานใช้หลักสูตร
 - 2.3.1 การเตรียมครูเพื่อการใช้หลักสูตร
 - 2.3.2 การจัดการเรียนการสอน
 - 2.3.3 การนิเทศการเรียนการสอน
 - 2.3.4 การจัดสื่อการเรียน

2.4 การประเมินผลหลักสูตร มีวิธีการประเมินอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

2.4.1 การประเมินผลและปรับเป็นระยะใช้แบบ ป.02

2.4.2 การประเมินผลและปรับขั้นสุดท้าย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากร คือศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่นที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นจำนวน 12 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มสัดส่วนจากขนาดโรงเรียนแต่ละอำเภอเมื่อสุ่มได้ขนาดโรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย สุ่มเลือกครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 385 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารระดับจังหวัด จะได้รับข้อมูลไปช่วยในการวางแผนพัฒนาการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของจังหวัดขอนแก่น

2. ผู้บริหารโรงเรียนจะได้ข้อมูลในการวางแผนบริหารบริการใช้หลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานปรับหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนของการปรับหลักสูตร

การปรับ หมายถึง วิธีดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้หลักสูตรอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

หลักสูตรประถมศึกษาหรือหลักสูตรกลาง หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สภาพท้องถิ่น หมายถึง ท้องที่ใด ท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะที่มีแผนงาน โครงการ และองค์คณะบุคคลบริหารงานเป็นของตนเอง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายถึงเฉพาะสภาพท้องถิ่นที่ในจังหวัดขอนแก่น

ครู หมายถึง ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบแนวความคิดในเรื่องการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพ

ท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร การใช้หลักสูตร

การปฏิบัติการสอนของครูในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร แนวนโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการในการปรับหลักสูตร ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้
นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงขอทำ

ขั้นที่ 2 ศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่นที่ปฏิบัติหน้าที่เป็น
คณะกรรมการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ภารกิจของคณะทำงานปรับหลักสูตรระดับ
จังหวัด เอกสารงานค้นคว้าอื่น ๆ ที่คณะทำงานได้จัดทำ รวบรวมเอกสาร รายงานการประชุม
วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับหลักสูตรของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิด ขอทำางานเหล่านี้ มาจัดสร้างเครื่องมือในการ
วิจัยคือแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) และจัดทำแบบวิเคราะห์
เอกสารเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หลังจากนั้นจึงนำไปสัมภาษณ์ศึกษา
นิเทศก์จังหวัดที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการปรับหลักสูตร

ขั้นที่ 3 ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผลงานวิจัยอื่น ๆ กำหนดแนวทางใน
การสำรวจความคิดเห็น เนื้อหาในเครื่องมือที่จะใช้เก็บข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูลจัดสร้างเครื่องมือ
ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขนำมาปรับปรุงอีก
ครั้งหนึ่งและนำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่นที่มีหน้าที่
เป็นคณะกรรมการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือแบบ
สัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการปรับหลักสูตรจำนวนทั้งหมด 12 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ขอนแก่น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง เทียบสัดส่วนตามจำนวนและขนาดโรงเรียนในอำเภอต่าง ๆ
แล้วจึงสุ่มที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิดคือ

3.1.1 แบบศึกษาเอกสาร เพื่อการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษางาน
เอกสารของคณะกรรมการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นการบันทึกผลการปฏิบัติงานและ
การควบคุม กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการปรับหลักสูตร

3.1.2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดยอาศัยการศึกษาจากเอกสาร

กรอบแนวความคิดเรื่องการปฏิบัติงานของครูผู้สอน การปรับหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 9 ข้อ

2.2 สภาพการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choice) จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์ 6 กลุ่ม

2.3 การพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นแบบสำรวจ จำนวน 15 ข้อ

2.4 สื่อการเรียนการสอน เป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 19 ข้อ

2.5 การวัดผลและประเมินผล เป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของครูในการปรับหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เป็นแบบสำรวจรายการ และข้อคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 24 ข้อ

3.1.3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินงานปรับหลักสูตรของจังหวัดขอนแก่น จำนวน 25 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยได้วิเคราะห์ด้วยตนเองโดยวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

4.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง และใช้เครื่องบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

4.3 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยใช้บริการทางไปรษณีย์บางส่วน และผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองบางส่วน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยวิเคราะห์ตามกรอบแบบฟอร์มที่กำหนดไว้เสนอผลการวิเคราะห์เป็นคำบรรยาย

5.2 การวิเคราะห์แบบสัมพัทธ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ภารกิจ การดำเนินงานของคณะกรรมการปรับหลักสูตรระดับจังหวัดตามเอกสารที่รวบรวมได้

5.3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละคนเป็นรายชื่อ และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

5.4 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

ในการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย คำนียามศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล